

SEJARAH DAN PERKEMBANGAN DAKWAH DI JEPUN¹

Oleh:

Salih M. Samarrai

Alihbahasa oleh: Aizan Bt. Hj. Ali @ Mat Zin

Abstract

This paper deals with issues concerning development of da'wa Islamiyya in Japan. It discusses the da'wa media, individual and groups contributions in propagating Islam and building Muslim communities in Japan. Further, it reveals da'wa activities carried by Japanese and non-Japanese Muslims.

Pada tahun 1960, saya telah ke Jepun untuk menyempurnakan pengajian di peringkat Ijazah Tinggi. Pengajian Sarjana dan Kedoktoran di Fakulti Pertanian, Universiti Tokyo mengambil masa selama enam tahun. Selepas itu, saya kembali ke Arab Saudi dalam tahun 1966 dan berada di Universiti King Saud, Riyadh dan kemudian bertugas di Universiti King Abdul Aziz, Jeddah.

Pada tahun 1972, saya mengikuti perjumpaan sosial secara mingguan yang dianjurkan oleh Sheikh 'Abdul 'Aziz al-Rifā'i, seorang tokoh yang terkenal di Riyadh. Perjumpaan ini telah berjaya menarik massa; rakyat tempatan, orang asing bahkan pelancong, yang terlibat dengan pelbagai profesion. Semasa saya berbicara mengenai Jepun, seorang lelaki Saudi (rakyat Arab Saudi) mendekati saya. Beliau merupakan pengumpul buku-buku yang sukar untuk didapati. Beliau menyatakan bahawa dia memiliki buku yang bertajuk *al-Rihla al-Yabāniyya* (Perjalanan ke Jepun) karya 'Ali Ahmad al-Jarjāwi. Ia diterbitkan di Mesir pada tahun 1907. Saya berasa amat sukacita dan seminggu selepas perjumpaan itu saya telah menerima buku tersebut dan membacanya dengan teliti. Lima tahun kemudian, atas permintaan saya, beliau bersetuju membuat satu salinan buku tersebut untuk saya.

¹ Kertas ini berdasarkan ucapan yang dibentangkan dalam simposium "Islam in East Asia-History and Culture" di Seoul, Korea pada 22-24 Ogos 1997

Sejak 1972, saya tidak pernah berkongsi tentang cerita 'Ali Ahmad al-Jarjawi yang cukup istimewa ini di mana-mana majlis yang saya hadiri. Pada 1906, beliau telah ke Jepun untuk menghadiri Persidangan Agama; semasa berada di negeri tersebut, beliau telah menubuhkan sebuah organisasi untuk menyampaikan Islam bersama beberapa orang sarjana dari China, Russia, India dan pengikutnya dari Tunisia. 'Ali Jarjawi mendakwa bahawa 12,000 orang Jepun telah memeluk Islam. Saya memupuk minat yang mendalam terhadap topik tersebut dan bercadang untuk melakukan kajian mengenai hubungan di antara Jepun dengan dunia Islam.

Saya mengetahui tentang sebuah buku yang ditulis oleh Abdul Rashid Ibrahim: *'Ālam-e-Islām*, pada pertengahan abad ke 17. Saya membuat salinan daripada salinan tunggal yang terdapat di Perpustakaan Universiti Waseda. Buku tersebut ditulis dalam Bahasa Turki sebanyak 900 mukasurat. Ia menggambarkan lawatan Abdul Rashid Ibrahim ke Asia Tengah, Siberia, Jepun, Korea, China, Singapura, India, Hijaz dan Istanbul. Saya amat mengharapkan agar saya dapat memiliki terjemahannya dalam Bahasa Arab.

Akhirnya buku itu diterjemahkan dan terjemahan pertama dipertingkatkan mutunya oleh penterjemah yang menguasai kedua-dua bahasa tersebut iaitu Bahasa Arab dan Turki. Saya juga mengharapkan agar bab yang berkaitan dengan Jepun diterjemahkan ke dalam bahasa Jepun. Tiga tahun yang lalu, saya diberitahu oleh Profesor Itagaki bahawa bab tersebut diterjemahkan oleh Profesor Komatsu ke Bahasa Jepun. Menurut Profesor Dr. Jamil Lee, beliau telah menterjemahkan bab berkaitan dengan Korea ke Bahasa Korea. Kemudian saya mengetahui tentang Profesor Moulavi Barkatullah dari Bhopal, India dan majalah bulanannya dalam versi Bahasa Inggeris "*Islamic Fraternity*". Beliau merupakan professor Urdu yang pertama di Bahagian Bahasa Asing di Universiti Tokyo. Saya banyak menghabiskan masa mencari majalah tersebut dan akhirnya saya berjaya memperolehi dua keluaran majalah tersebut dari British Library.

Saya memperolehi maklumat tentang Mr. Yamada yang berada di Kamakura daripada Kedutaan Turki di Tokyo. Beliau adalah anak kepada Mr. Yamada seorang usahawan yang telah pergi ke Istanbul bersama-sama Nichi Nichi Shimbun, pengarang Mr Noda, pada 1991 membawa hadiah-hadiah kepada ahli keluarga mangsa kapal persiaran al-Tughrul. Saya bersama-sama Mr. Mustafa Komura dan Mr. Yusuf Yoshikawa menziarahi anak lelaki Mr. Yamada di Kamakura pada 1978 sebelum meninggalkan Jepun buat selama-lamanya. Kami sempat bergambar dengan medal-medal (pingat) milik ayahnya yang telah dianugerahkan oleh Sultan Abdul Hamid. Saya juga memberitahu al-Marhum Haji Abu Bakr Morimoto yang menziarahi Kamakura dan mendapat beberapa dokumen yang berharga tentang Mr. Yamada daripada anak lelakinya.

Akhirnya saya menemui hasil-hasil karya al-marhum Hajime Kobayashi dan

menterjemahkan tesis beliau "*The relation between Japan and the Muslim world before the Meiji Era*" ke dalam Bahasa Inggeris.

Selepas beberapa tahun, penyelidikan saya telah membentuk hubungan yang luas di U.K, Turki, India, Pakistan, Indonesia, China dan Asia Tengah, bagi menjejaki akar dan susur galur hubungan Jepun dengan dunia Muslim serta menyelongkar sejarah Islam di Jepun. Saya juga cuba sedaya upaya untuk mendapatkan rekod Ottoman bagi tujuan yang sama.

Bidang ini semakin berkembang dan terdapat ramai penyelidik dari Jepun, Korea, Indonesia, Mesir, Turki dan lain-lain terlibat dalam bidang ini. Sebagai contoh, seorang pelajar Lubnan menulis surat kepada saya beberapa tahun yang lalu menyatakan bahawa dia ingin menulis tesis Ph.Dnya berkenaan Abdul Rasheed dan seorang lagi penyelidik Turki sedang sibuk mengumpulkan bahan-bahan berkaitan dengan subjek ini. Saya telah menterjemahkan tulisan Dr. Jamil Lee tentang hubungan di antara Empayar Ottoman dan Timur Jauh [Jepun] dan bukunya "*Islam di Jepun*" ke dalam bahasa Arab. Selain daripada itu, tesis Sarjana Ismail Turkoglu dari Universiti Marmara, Turki berkenaan Abdul Rashid Ibrahim juga saya terjemahkan ke dalam Bahasa Arab.

Saya pernah membaca kuliah yang telah disampaikan - saya percaya dalam tahun 1936 - oleh Abdul Rashid Ibrahim di Kesatuan Belia Muslim Cairo. Di mana beliau ada menyebut bahawa Maharaja Meiji Jepun telah menghantar surat kepada Sultan Ottoman, [Sultan] Abdul Hamid dan berkata: "Tuan dan saya sama-sama berada di bawah tekanan kuasa besar; izinkanlah rakyat kita saling mengenali antara satu sama lain, [pihak] kami memohon agar [pihak] tuan menghantar cendikiawan yang boleh memperkenalkan negara tuan kepada rakyat kami." Surat ini dan beberapa surat lain di antara kedua-dua maharaja tersebut menunjukkan bahawa kedua-dua pihak ingin membina persefahaman yang baik antara mereka dari segi politik, ekonomi dan kebudayaan dengan tujuan untuk mewujudkan kerjasama yang erat pada masa akan datang. Minat ini terhasil daripada pengiktirafan terhadap peranan mereka sebagai kuasa bebas di Asia dalam menghadapi cabaran dari luar dan tekanan dari Barat. Rekod-rekod sejarah menunjukkan bahawa Putera Komatsu dan isterinya melawat Istanbul pada 1887 membawa hadiah dan surat daripada Maharaja Meiji. Kedatangan mereka disambut hangat oleh Sultan Abdul Hamid. Lawatan ini diikuti dengan misi dari Istanbul yang diketuai oleh Osman Pasha menaiki kapal *al-Tughral Cruise* bersama-sama 600 orang (anak kapal dan pegawai muda). Kapal tersebut menyeberangi Suez, Jeddah, Aden, Bombay, Colombo, Singapura, Sumatra, Hong Kong dan Yokohama. Di setiap pelabuhan, misi ini disambut meriah oleh orang-orang Muslim. Akhirnya, Osman Pasha mengadap Maharaja Meiji dan mempersembahkan hadiah dan surat. Beliau berada di Tokyo selama tiga bulan.

Walau bagaimanapun dalam perjalanan pulang, pada malam 16 September 1890,

ketika kapal persiaran tersebut belayar di perairan Kushiro, hampir dengan tanah besar Jepun, taufan telah melanda kapal tersebut dan lebih 500 orang terbunuh. Peristiwa ini telah meninggalkan kesan yang mendalam terhadap hubungan Jepun dan Empayar Ottoman. Baki yang masih tinggal dibawa pulang ke Istanbul dengan kapal Jepun. Sambutan ulang tahun bagi memperingati peristiwa ini telah dilakukan setiap lima tahun secara bergilir-gilir di Jepun dan Turki. Pada tahun 1974, saya telah menghadiri sambutan ini di tempat kejadian, Jepun bersama-sama al-Marhum Omar Mita. Sambutan yang terbaru pada 1990, isteri bekas Presiden Turki Ozal turut menyertai sambutan ini.

Peristiwa bersejarah ini menggambarkan hubungan yang jujur antara Jepun dan Dunia Muslim.

Kisah ini diakhiri dengan usaha dua belia Jepun iaitu Yamada dan Noda telah mengutip derma daripada rakyat Jepun dan hasil kutipan tersebut disampaikan kepada keluarga mangsa di Istanbul. Mereka disambut oleh Sultan dan mereka juga diminta mengajarkan bahasa Jepun kepada pegawai-pegawai tentera Ottoman (antara mereka ialah Mustafa Kamal Pasha, Presiden pertama Republik Turki). Yamada dan Noda kemudiannya memeluk Islam dan barangkali boleh dianggap orang Jepun yang pertama berbuat demikian.

Lawatan ke Jepun masih berlangsung; satu laporan ada menyebut seorang askar Ottoman bernama Mohammad Ali yang telah datang ke Jepun pada tahun 1902. Dia ke Tokyo dan berunding untuk mendapatkan bangunan masjid di Yokohama. Laporan yang lain pula menyebut Sultan Abdul Hamid juga menghantar pemerhati tentera, Partaw Pasha, ke peperangan Jepun-Rusia. Beliau telah menulis dua buah buku menceritakan perjalanan dan pemerhatiannya.

Peperangan Jepun-Russia menggerakkan kesedaran dunia - terutamanya Muslim. Para penyair Muslim dari dunia Arab, Turki, Parsi dan India menyesali kemenangan Jepun [dalam peperangan tersebut]. Abbas Mahmood al-Aqqad, penulis terkenal di Egypt melaporkan di dalam sebuah buku (saya telah lupa tajuknya) bahawa sebilangan pegawai Egypt kagum dengan kejayaan Jepun [sehinggakan] mereka sukarela menyertai tentera Jepun, mengahwini perempuan Jepun dan beranak-pinak; sebahagian daripada mereka menetap di Jepun dan ada juga yang pulang ke Egypt. Al-Aqqad seterusnya menyebut nama-nama individu tersebut secara jelas. Saya berasa hairan apabila mengetahui yang tentera kebangsaan menerima sukarelawan luar. Suatu hari pada tahun 1978, saya telah melawat arkib Kementerian Luar Jepun bersama-sama Prof. Dr. Motoke Katakura dan Haji Mustafa Komura dalam usaha mencari dokumen-dokumen terutama yang berkaitan dengan ukhuwwah Islamiah. Di sini saya telah menemui rekod persetujuan antara Jepun dan Kerajaan British. Mengimbas kembali dekad ini, persetujuan tersebut menunjukkan bahawa pegawai British yang mempelajari bahasa Jepun di London telah menyertai tentera Jepun untuk dilatih

dalam pelbagai bidang. Malangnya, kini saya tidak ingat nama-nama pegawai Egypt tersebut walaupun saya berikhtiar mencari buku tersebut. Ahmad Fadhli mungkin salah seorang daripada mereka. Kes ini telah dikaji secara mendalam oleh Mr Suzuki.

Satu lagi peristiwa menarik di dalam sejarah hubungan Jepun dengan Islam ialah persidangan Agama yang dijadualkan berlangsung di Tokyo pada 1906. Ia dihadiri oleh wakil agama-agama utama di dunia. Dalam dunia Muslim, tersebar luas berita yang mengatakan Jepun mengadakan persidangan tersebut adalah untuk membandingkan agama-agama yang ada dengan tujuan memilih agama yang mereka fikirkan yang terbaik. Berita ini merebak ke Baku, Kazan, Crimea, Istanbul, Cairo, Teheran, Bombay, Delhi, Calcutta, Jakarta, Yunan, Beijing dan lain-lain. Kami (Prof. Dr. Salih Samarrai) tidak mengetahui punca silap faham ini. Adakah berpunca daripada agensi kerajaan Jepun? Mereka mempunyai beberapa tujuan; maklumat tersebut mungkin menggalakkan Muslim datang ke Jepun atas tujuan politik; ia boleh memudahkan kemungkinan penubuhan pasak Jepun-Islam bagi menghadapi Barat; ia boleh memainkan peranan dalam tujuan peluasan Jepun (melonjak dari polisi Japan Grand Asia untuk meluaskan glob pengaruhnya ke negara-negara Asia yang pada ketika itu berada di bawah kuasa Eropah dan ia didiami oleh sebahagian besar Muslim) atau akhirnya ia boleh digunakan untuk mengimbangi kekuatan aktiviti pendakwah Kristian. Abdul Rashid Ibrahim berpendapat bahawa pendakwah-pendakwah Kristian yang menyebarkan berita tersebut untuk meletakkan Muslim dalam keadaan yang janggal.

Apa yang menarik, pada 12 Mei 1906, Chugai Koho melaporkan bahawa satu persidangan yang besar diadakan pada 7 Mei bertempat di YMCA, Kanda, Tokyo. Persidangan tersebut dihadiri oleh wakil pelbagai agama / aliran dan perbincangan berkisar tentang isu dialog dan kerjasama antara pelbagai fahaman agama demi keamanan. Persidangan tersebut juga dilaporkan turut dihadiri oleh Mr. Okuma, pengasas Universiti Waseda. Adalah dipercayai kedatangannya adalah sebagai ahli politik, beliau mengisytiharkan sokongan penuhnya terhadap unjuran persidangan dengan menekankan kepentingan dan keperluan kerjasama dan persefahaman antara pelbagai agama. Hal yang sama telah dilaporkan oleh *Japan Times* pada 8 Mei 1906. Laporan di dalam akhbar Istanbul *IQDAM* pada 19 Mei 1906 dan akhbar Perancis *RAPPEL* terbitan Tokyo pada 19 Jun 1906 mendedahkan bahawa persidangan agama akan diadakan di Tokyo. Akhirnya, Mr. Noburo Suzuki melaporkan di dalam majalah *ARAB* di Tokyo bahawa persidangan tersebut berlangsung pada September 1906.

Kami tidak dapat melihat di sebalik tabir propaganda yang diedarkan berkenaan persidangan tersebut dan tambahan pula tidak ada bukti kukuh yang menunjukkan delegasi Muslim menyertainya. Terdapat laporan yang terlalu sedikit, malah tidak pasti kesahihannya yang menyatakan bahawa Abdul Rahman Thompson dari New Zealand dan Sayed Osman Alawy (Mufti Jawa) telah menghadirinya. Laporan tersebut juga

menyebut bahawa Husain Abdul Munium atau Sarfaraz Husain dari India dan Abdullah Quiliam (Shaikhul Islam di Britian dan Ireland) turut menghadirinya.

Sejak beberapa tahun ramai individu dan sarjana telah menyumbang ke arah mewujudkan persefahaman dan kerjasama antara dua manusia dan dua kebudayaan. Banyak usaha dan interaksi telah dikendalikan.

Ahmad Fadhly merupakan personaliti penting yang berperanan dalam mengukuhkan hubungan di antara Jepun dan dunia Muslim.

Beliau telah datang ke Jepun pada permulaan abad ini, berkahwin dengan gadis Jepun. Ahmad Fadhly berjumpa dengan Abdul Rashid Ibrahim pada 1909 dan menyertai Moulavi Barakatullah membina ukhuwwah Islamiah di Jepun selama enam bulan. Beliau menterjemahkan ucapan Abdul Rashid di Universiti Waseda. Ahmad Fadhly juga menerbitkan dua buah buku berkenaan Jepun di Egypt pada 1911, sebuah berkenaan rahsia kemajuan Jepun dan sebuah lagi tentang kriteria rakyat Jepun.

Profesor Moulavi Barakatullah dari Bhopal, India merupakan seorang lagi personaliti penting. Beliau merupakan Profesor Urdu yang pertama di Universiti Tokyo, Bahagian Pengajian Bahasa Asing - jawatan itu dipegang dari 1910-1914. Pertama kali beliau datang ke Jepun ialah pada 1909 sezaman dengan Ahmad Fadhly dan Abdul Rashid Ibrahim. Barakatullah bersama-sama Ahmad Fadhly telah menerbitkan majalah Inggeris secara bulanan *Islamic Fraternity* (Ukhuwwah Islamiah). Selepas enam bulan dengan anggapan beliau bertanggungjawab penuh terhadap penerbitan tersebut, beliau mula menggunakan penerbitan ini sebagai platform untuk menghentam polisi British di India dan dunia Muslim. Rentetan daripada itu, Kerajaan British mendesak pihak Jepun agar mengharamkan penerbitan tersebut dan menamatkan kontrak profesor beliau di Universiti yang memaksa beliau meninggalkan Jepun pada 1914. Semasa beliau berada di Jepun, Barakatullah aktif dalam bidang politik dan Islam. Beliau turut mengislamkan Hasan Hatano bersama-sama isteri dan bapa mertuanya (baron).² Hatano telah menerbitkan tiga buah jurnal iaitu *Gunjin* dan *Islam* pada 1911 dan *Islamic Brotherhood* pada 1918.

Omar Yamaoka, pengikut Abdul Rashid Ibrahim dan rakyat Jepun yang pertama kali menunaikan haji merupakan salah seorang sarjana yang dedikasi, yang banyak menyumbang ke arah mengeratkan lagi hubungan Jepun-Islam dan Dakwah Islamiah di Jepun; beliau memperkayakan perpustakaan di Jepun dengan timbunan buku-buku yang popular.

Seseorang itu tidak patut melupakan Ahmad Ariga. Beliau seorang ahli korporat Kristian. Semasa lawatannya ke Bombay beliau ternampak sebuah masjid. Selepas perbincangan yang singkat dengan imam, beliau memeluk Islam. Setelah kembali ke

² Gelaran bangsawan di Britain atau gelaran untuk pengusaha besar (ahli korporat) di A.S.

Jepun, beliau aktif dalam gerakan dakwah Islam, menterjemahkan tulisan-tulisan berkenaan Islam dan turut mengambil bahagian dalam usaha menterjemahkan al-Qur'an ke bahasa Jepun. Penyelidik Jepun yang berkebolehan patut menyelidik peranan beliau dalam dakwah Islamiah di Jepun.

Terdapat ramai orang Tatar Turki yang menetap di Jepun pada awal abad ke 20 sebagaimana pedagang-pedagang India yang datang ke Jepun pada akhir abad ke 19. Kedua-dua golongan ini menyumbang ke arah persefahaman yang kuat antara Jepun dan dunia Muslim, malah mereka merupakan komuniti Muslim yang pertama menetap di Jepun. Masjid Kobe, contohnya, telah dibina oleh para pedagang India Muslim yang tinggal di Jepun pada 1935. Manakala masjid Tokyo pula dibina pada 1938 atas usaha golongan Tatar Turki pimpinan Ibrahim dan Qurban Ali - didokong oleh ahli politik Jepun dan golongan korporat. Persyarikatan ini melambangkan persahabatan dan kerjasama antara dua manusia. Hafiz Wahba dari Arab Saudi, Putera Saiful Islam al-Husain dari Yaman dan wakil-wakil lain dari Indonesia, China dan negara-negara lain turut menghadiri upacara perasmian masjid Tokyo pada 1938.

Islamic Cultural Association (Kesatuan Kebudayaan Islam) yang telah ditubuhkan di Jepun, turut memainkan peranan penting dalam usaha mengukuhkan interaksi Jepun-Muslim sebagaimana yang dilakukan oleh penubuhan Jabatan Bahasa Arab di Osaka dan Tokyo, universiti-universiti dan institut-institut seluruh Jepun. Di pihak Muslim, *al-Azhar* muncul sebagai universiti perintis dalam pengajaran bahasa Jepun pada pertengahan era 1930-an.

Selepas peperangan, penubuhan Kesatuan Muslim Jepun pada 1953 oleh Sadiq Emaizumi, Omar Mita, Omar Yamaoka, Mustafa Komura, Abdul Muneer Watanabe, Omar Eukibe dan lain-lain menjadi titik awal dalam sejarah Islam di Jepun. Kesatuan ini telah memainkan peranan yang cukup penting. Omar Mita, salah seorang daripada pengasasnya dan penterjemah al-Qur'an telah melawat India, Pakistan dan Arab Saudi untuk mengerjakan haji. Sementara itu Prof. Abdul Kareem Saito turut melawat beberapa buah negara Islam. Menerusi usaha beliau dan al-marhum Emaizumi serta Persatuan Pelajar Muslim Jepun, pelajar-pelajar Jepun Muslim telah dihantar ke al-Azhar, Arab Saudi dan beberapa buah negara Islam yang lain. Kini, pelajar-pelajar tersebut bekerja dengan syarikat-syarikat elit Jepun yang berurusan dengan Arab / negara-negara Muslim dan ada juga yang bekerja sebagai tenaga pengajar bahasa Arab dan kebudayaan Islam di pelbagai universiti di Jepun.

Saya juga ingin menyebut Prof. Nurul Hasan Parlas yang mengajar bahasa Urdu di Universiti Tokyo, [bahagian Pengajian] bahasa Asing pada pertengahan era 30-an. Beliau sangat meminati Jepun dan memperkayakan majalah Urdu di India dengan artikel-artikel dan keluaran khas tentang Jepun. Sebahagiannya telah saya terjemahkan dan bakinya masih dalam proses.

Jemaah Tabligh dari Pakistan dan India mula datang ke Jepun pada tahun 1956 turut menyumbang kepada bidang dakwah Islamiah di Jepun. Adalah dipercayai Moulana Muhammad Yusuf, pemimpin Jemaah Tabligh, pada suatu hari telah terkejut dari tidur dan menyebut 'Jepun'. Oleh yang demikian, kunjungan pertama Jemaah Tabligh dari Pakistan ke Jepun pada 1956. Dalam pelayaran ke Jepun mereka singgah di Rangoon dan Burma (kini Myanmar). Di sini mereka berjumpa dengan seorang jurulatih Judo berbangsa Jepun dan beragama Islam. Dia memberikan kepada mereka nama Mr Suda, Muslim Jepun dari daerah Yamanashi. Setibanya di Jepun mereka bertemu dengan Mr Sudo yang tahu berbahasa Rusia tapi tidak tahu berbahasa Inggeris. Beliau telah meminta bantuan Mr. Saito yang tahu berbahasa Inggeris, Parsi dan Pashto³ kerana Mr. Saito pernah berkhidmat di Kedutaan Jepun di Kabul semasa perang dunia II. Ketika lawatan ini dan tiga kunjungan yang lain pada 1958, 1959 dan 1960, Abdul Kareem Saito, Khalid Kiba dan ramai lagi telah memeluk Islam dan menjadi pemimpin Muslim di Jepun. Omar Mita yang telah memeluk Islam di China sebelum perang dunia II telah dijemput oleh Jemaah Tabligh ke India dan Pakistan serta mengerjakan haji pada 1958. Kemudian Omar Mita mula menterjemahkan al-Qur'an pada 1961. Abdul Rashid Ershad, jurutera telefon Pakistan menyertai rombongan Tabligh yang ketiga ke Jepun pada 1959. Pada 1962, beliau bekerja dengan Jabatan Telekom Saudi sebagai penyelia pemasangan telefon Makkah-Madinah. Saya yang berada di Jepun telah memberitahu beliau tentang Omar Mita yang mengusahakan penterjemahan al-Qur'an, beliau segera menghubungi Liga Muslim Sedunia (*World Muslim League*) di Mekah yang baru ditubuhkan ketika itu. Liga telah menjemput Omar Mita ke Mekah. Omar Mita dan Abdul Rashid yang merupakan Hafiz al-Qur'an telah bekerjasama dalam penterjemahan itu dan kemudiannya disertai oleh Mustafa Komura.

Berdasarkan usaha Jemaah Tabligh, Islam telah berkembang sehinggakan Pulau Shikoku dan ramai belia Jepun serta golongan tua telah dijemput ke Pakistan untuk menerima latihan (melihat cara) kehidupan Islam dan kerja-kerja dakwah. Abdul Rashid Ershad merupakan orang yang mendorong saya untuk ke Jepun selepas menyiapkan pengajian Sarjana Muda Sains di Pakistan dan sering memberitahu saya bahawa Jepun menyerupai sebuah taman yang besar di mana anda boleh memetik buah yang elok dengan mudah dan rakyat Jepun yang memeluk Islam kelihatan seperti Sahabah. Pada tahun 1964, Abdul Rashed yang masih berpakaian ihram meninggal dunia dalam kemalangan jalan raya semasa perjalanan pulang dari Madinah ke Mekah. Omar Mita dan Mustafa Komura menaiki kereta yang sama tetapi umur mereka masih dipanjangkan Allah, jadi bolehlah mereka meneruskan penterjemahan dan penerbitan al-Qur'an dalam bahasa Jepun, sebagaimana yang diceritakan oleh Omar Mita.

³ Bahasa rasmi Afghanistan, juga menjadi bahasa pertuturan di beberapa kawasan di Pakistan.

Pada 1961, kami menubuhkan Kesatuan Pelajar Muslim (MSA) Samarrai (Arab), Siddiqi, Omar Daraz Khan (Pakistan) Ahmad Suzuki (Jepun) Zuhal dan Rahmat Shah (Indonesia), Muzafrar Ozay (Turki) dan lain-lain. MSA Jepun dan Japan Muslim Association membentuk Lembaga Bersama (Omar Mita, Abdul Karim Saito dan Abdul Muneer Watanabe dari JMA, manakala Siddiqi, Samarrai dan Ozay dari MSA). Lembaga Bersama ini bertanggungjawab terhadap dakwah Islamiah di Jepun dari 1961-1966. Sebahagian daripada aktiviti Lembaga Bersama ini adalah sebagaimana berikut:

- § Menerbitkan pamflet yang ditulis oleh Omar Mita tentang Islam dan Kehidupan Islam
- § Menerbitkan karya Moulana Maududi "*Towards Understanding Islam*" dalam bahasa Jepun
- § Menerbitkan Buletin dwi bulanan "Islam" yang disemak oleh Mr. Farooq Nagase.
- § Menyambut pelbagai Hari Kebesaran Islam
- § Menghantar misi-misi dakwah ke seluruh Jepun
- § Menghantar pemuda Muslim Jepun ke al-Azhar (seperti Ahmad Suzuki, Taib Muto, Ameen Takumatsu, Khalid Higuchi dan lain-lain)
- § Membeli tanah untuk perkuburan Muslim di daerah Yamanashi (kemudian dipindahkan kepada Japan Muslim Association)

Semasa tempoh ini Jemaah Tabligh telah menghentikan lawatan ke Jepun. Di sebalik kenyataan ini, cahaya Islam di Jepun telah dibawa oleh Lembaga Bersama ini.

Pada tahun 1966, sejeurus selepas pengasas MSA berangkat pulang, Pusat Islam Antarabangsa (IIC) telah ditubuhkan oleh Muslim yang berorientasikan dakwah di Jepun (dianggotai oleh rakyat Jepun dan orang asing). Dari 1966-1973 pusat ini dan JMA berperanan sebagai Lembaga Bersama. Kegiatan dakwah yang paling aktif pada masa ini ialah usaha yang dijalankan oleh Syed Mohammad Jameel, bekas Akauntan Negara Pakistan. Beliau dibantu oleh Syed Matloob Ali, Dr. Abul Khair Kashfi, Dr. Abdul Basit Sebai, Abdul Kareem Saito, Khalid Kiba dan ramai lagi. Syed Mohammad Jameel menubuhkan sebuah pejabat di Tokyo di mana beliau menerbitkan banyak buku-buku kecil dalam bahasa Jepun dan berpindah ke seluruh Jepun dan menyebarkan aktivitinya hingga ke Korea.

Pada tahun 1973, sebelum '*Oil shock*', al-Marhum Raja Faisal Bin Abdul Aziz menghantar Dr. Saleh Samarrai sebagai duta agama ke Jepun dan kemudiannya disertai oleh Khalid Kiba, Abdul Rahman Siddiqi, Ali al-Zubi, Abdul Basit Sebai, Musa Omar dan Asad Qurban Ali. Mereka bersama-sama Syed Matloob Ali, Dr. Umar Daraz Khan, Mustafa Komura, Abdul Kareem Saito, Abdul Muneer Watanabe dan lain-lain telah bekerjasama dan menubuhkan semula Pusat Antarabangsa dan

memberikan nama baru iaitu Pusat Islam Jepun. Peristiwa ini berlaku pada 1974 yang berkebetulan dengan peristiwa *oil shock*. Rakyat Jepun mula menyedari bahawa sebahagian besar sumber minyak datang dari negara Muslim. Situasi ini telah mendorong rakyat Jepun mempelajari Islam dan memeluk Islam. Sepanjang tempoh ini, banyak pertubuhan dan kumpulan-kumpulan Muslim muncul dari Hokkaido (Abdullah Arai) hingga ke Sendai (kumpulan Mohammad Sato), Tokyo dan kawasan sekitar (Dr. Futaki, Mr. Sawada) dan ramai lagi individu yang menerima Islam melalui Jepun.

Period ini berlanjutan sejak 1973 hingga 1996. Pusat Islam Jepun kami bertapak di Tokyo dan memainkan peranan yang penting dalam dakwah Islamiah. Empat puluh buah buku telah diterbitkan dalam bahasa Jepun bersama-sama Jurnal "*Assalam*" dalam bahasa Jepun. Kebanyakan rakyat Jepun yang memeluk Islam pada period ini adalah melalui Pusat Islam Jepun. Selain daripada itu ia juga mengendalikan misi-misi haji dan menghantar lebih ramai pelajar ke Arab Saudi dan negara-negara lain untuk mempelajari Bahasa Arab dan Islam. Kehadiran Muslim dapat dirasakan dari Hokkaido hingga ke Kyushu.

Sebelum period ini, kami biasanya memberikan bilangan Muslim Jepun sekitar seribu (1,000) hingga tiga ribu (3,000) orang. Namun sehingga tahun lepas, apabila kami ditanya oleh Kerajaan Jepun tentang bilangan Muslim Jepun, kami berikan angka lima puluh ribu (50,000) dengan menyatakan kemungkinan bilangan yang sebenar lebih kecil ataupun lebih besar daripada angka tersebut memandangkan bilangan penganut Islam secara individu atau berkumpulan bertambah setiap hari.

Dengan kerjasama Liga Muslim Sedunia di Mekah dan Universiti Chuo, Tokyo, Pusat Islam Jepun menganjurkan persidangan tiga hari tentang Undang-undang Islam yang turut dihadiri oleh bapa saudara maharaja Jepun sekarang, ahli Mahkamah Tinggi Jepun dan tiga ratus (300) orang ahli akademik, profesor dan peguam di Jepun. Pada era 70-an, dua simposium berkenaan Islam dan Kebudayaan Islam telah dianjurkan di Tokyo dan Kyoto dengan kerjasama dua syarikat akhbar gergasi Jepun iaitu Asahi dan Mainichi. Pada 1976, badan Perhubungan untuk seluruh pertubuhan Muslim di Jepun telah dibentuk. Prof. Abdul Kareem Saito merupakan koordinator untuk tempoh 20 tahun yang lalu. Kini Prof. Abdul Kareem Saito sudah terlalu tua dan digantikan oleh Zubair Suzuki.

Membandingkan situasi hari ini dengan keadaan pada tahun 60-an, kita melihat perubahan yang besar. Apabila kita ke Jepun untuk pertama kali pada tahun 1960, Islam disalahertikan untuk Israel. Biasanya kami makan daging yang halal sekali seminggu. Hari ini masyarakat menyebut Islam sebagai ganti Kaikyo (Hui-Hui). Restoran makanan halal terdapat di mana-mana saja di Jepun, sehinggakan apabila Presiden Egypt, Husni Mubarak melawat Jepun baru-baru ini, tuan rumah empayar ini menguruskan makanan yang halal untuk beliau dari restoran Turki di Tokyo. Muslim

wujud di mana-mana bahagian Jepun, walaupun di kawasan yang jauh terpencil di Okinawa berdekatan dengan Taiwan. Seramai empat puluh tiga orang Jepun menunaikan haji tahun ini dengan perbelanjaan sendiri. Setiap hari berlaku penganutan agama Islam samada di Pusat Islam Jepun ataupun Pertubuhan Muslim yang lain.

Pada beberapa tahun kebelakangan ini, saya telah menyenaraikan sebanyak dua puluh perkumpulan Muslim Jepun dan empat puluh perkumpulan penduduk Muslim bukan Jepun. Pada hari ini terdapat lebih ramai dan semakin ramai muslim Jepun dan bangsa asing. Perkahwinan antara wanita Jepun dan Muslim berbangsa asing menjadi amalan di Pusat Islam kami selepas pasangan tersebut memenuhi keperluan yang sepatutnya mengikut undang-undang sivil Jepun di bawah bidang kuasa kerajaan. Di sini timbul masalah pendidikan generasi kedua dan pengajaran saudara baru dan latihan dalam tatacara hidup Islam. Kini kami merancang untuk membeli sebidang tanah di kawasan pinggir bandar Tokyo di mana kami akan menubuhkan sekolah rendah dan menengah beserta asrama, sebuah masjid yang besar dan latihan tatacara hidup Islam untuk saudara baru dan sebuah pusat sosial dan kebudayaan untuk ahli keluarga Muslim dan anak-anak bagi mempromosikan ukhuwwah Islamiah sesama mereka dan saling bertukar-tukar ilmu.

Alhamdulillah, kini kami mempunyai ramai sarjana Muslim Jepun lulusan daripada Universiti Jepun dan Universiti Islam yang berpendidikan Islam dan merupakan model yang baik. Di Jepun juga kami mempunyai sebilangan besar Muslim berbangsa asing yang taat, Pakistan, Bangladesh, Arab, Turki, Sri Lanka, Afrika, Burma dan lain-lain yang membeli ataupun menyewa kebanyakan bangunan untuk dijadikan musalla bagi tujuan solat lima waktu.

Saya tidak sepatutnya melupakan seorang pendakwah yang banyak berjasa dalam usaha dakwah sama ada di Jepun mahupun di Korea. Beliau adalah Sheikh Nematullah Khalil Ibrahim Yurt, berbangsa Turki dan lama tinggal di Arab Saudi. Beliau turut bersama kami setahun yang lalu semasa lawatan beliau yang ke lima ke Jepun. Sebelum ini beliau bekerjasama dengan Syed Jameel dan menerusi Pusat Islam Jepun ini, beliau menyeru dan mendorong seluruh umat Islam di Jepun dalam usaha-usaha dakwah.

Kami juga berterima kasih kepada Kerajaan Arab Saudi yang menjadikan bangunan kedutaannya sebagai Institut Bahasa Arab dan tempat solat lima waktu dan solat Jumaat untuk sepuluh tahun yang lalu selepas pemusnahan Masjid Tokyo. Kini tempat tersebut dibina semula atas tujuan yang sama di mana ia boleh menempatkan lebih seribu orang pengunjung. Perlu diingat bahawa Kedutaan Saudi telah berpindah ke tempat yang disewa, ia merupakan satu pengorbanan yang besar. Terima kasih juga kepada Kedutaan Indonesia di Tokyo yang telah membuka peluang kepada umum untuk solat di masjid di dalam bangunan kedutaan dan bangunan Sekolah Indonesia. Begitu juga dengan kedutaan Malaysia dan Brunei yang mempunyai masjid di dalam

kompleks pejabatnya. Dengan penghargaan yang tinggi kepada semua Kedutaan Muslim di Tokyo dan yang terbaik kepada seluruh Muslim yang datang dari bumi yang mana Islam mula bertapak dan Rasulullah diutus dan dari bumi para sahabat, semoga Allah mencucuri mereka yang telah mengorbankan hidupnya dan menyebarkan Islam ke seluruh dunia. Satu lagi contoh yang baik dari negara yang baru Islam ialah Indonesia, Malaysia dan Brunei. Saya ada terbaca satu hadith Rasulullah yang berkata: "Umatku menyerupai awan hitam (yang berat menyimpan air), tiada siapa yang tahu yang mana satu lebat hujannya. Bahagian yang pertama ataupun bahagian yang akhir."

Dalam menyampaikan ucapan saya pada perhimpunan intelektual ini saya ingin menutupnya dengan pendapat saya yang tak seperti ini tentang masyarakat Jepun (iaitu):

"Jepun adalah sebuah negara yang cantik dengan gunung-ganang yang hijau, sungai, jeram dan tasik. Ia merupakan masyarakat yang tenang, berbudi bahasa dan masyarakat yang tinggi kebudayaannya. Masyarakat ini senang menerima idea yang baru tanpa melupakan kecantikan budaya ketimuran mereka. Ini merupakan sesuatu yang hebat. Kadang-kadang masyarakat Jepun dikatakan cukup mengelirukan dan disalahanggapkan kerana sifat semulajadi mereka yang mementingkan diri sendiri. Walau bagaimanapun setiap masyarakat mempunyai latar belakang yang tersendiri dan sebab kepada keadaan mereka."

Di sini saya simpulkan bahawa Islam mempunyai peluang yang cerah di Jepun. Islam sesuai dengan bentuk pemikiran masyarakat Jepun dan senang diterima oleh mereka.